

תפ"ח 19668/11/15 - מדינת ישראל נגד בלאל אבו גאנם

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם
תפ"ח 19668-11-15 מדינת ישראל נ' בלאל אבו גאנם (עציר)
מדינת ישראל
המאשימה
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
נגד
הנאשם
בלאל אבו גאנם (עציר)
על-ידי ב"כ עו"ד מוחמד מחמוד ועו"ד טארק ברגות

גזר-דין

סגן הנשיא י' נועם:

ההרשעה

1. הנאשם נותן את הדין בגין פיגוע טרור קטלני מיום 13.10.15 כלפי נוסעי אוטובוס בירושלים, שבמהלכו קופדו חייהם של שלושה אנשים - אלון אנדריי גובברג ז"ל, ריצ'רד לייקין ז"ל וחביב חיים ז"ל, ונפצעו אחרים. מדובר בפיגוע טרור רב-נפגעים, באמצעות ירי באקדח ודקירות סכין, שביצע הנאשם יחד עם חברו, בהאא עליאן, שנהרג מירי כוחות הביטחון אשר הוזעקו לזירה והביאו להפסקת מעשי הקטל. בגין המעשים האמורים הורשע הנאשם כדלהלן: בשלוש עבירות רצח - לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין או החוק), בשבע עבירות של ניסיון רצח - לפי סעיף 305(1) לחוק; בעבירת סיוע לאויב במלחמה - לפי סעיף 99 לחוק; ובעבירת קשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה - לפי סעיף 92 בשילוב עם סעיף 99 לחוק.

הכרעת-הדין ניתנה ביום 13.6.16, לאחר הגשת חומר החקירה וסיכומים בכתב מטעם הצדדים. על ההליכים שקדמו למתן הכרעת-הדין, ועל התנהלות הנאשם בדיון, עמדנו בהרחבה בהכרעת-הדין, ואין צורך לחזור על הדברים.

2. להלן עובדות כתב-האישום, שהוכחו בעניינו של הנאשם ואשר עמדו ביסוד הכרעת-הדין המרשיעה. מאז חודש מארס 2013 היה הנאשם חבר בארגון החמאס - שהוכרז כארגון טרור על-פי החלטת ממשלה, והחל לפעול במסגרת ארגון ה"כותלה אל איסלמייה", שהנו ארגון הסטודנטים של תנועת החמאס - אשר הוכרז כהתאגדות בלתי מותרת על-ידי שר הביטחון. הנאשם תמך בארגון החמאס מאז הצטרפותו לארגונים ועד לביצוע פיגוע הטרור הקטלני הנדון.

ההכנות לרצח נערכו על-ידי הנאשם ביום 12.10.15. במועד זה הגיע בהאא לחנות שבה עבד הנאשם (להלן - החנות), וסיפר לנאשם כי ברשותו 20,000 ש"ח המיועדים לרכישת אקדח, שבאמצעותו הוא מעוניין לבצע פיגוע טרור נגד יהודים. הנאשם אמר לבהאא, כי אם יעלה בידו להשיג אקדח, יצטרף אליו לביצוע הפיגוע. השניים קשרו קשר לבצע פיגוע טרור רצחני נגד יהודים, שבמהלכו ישתמשו באקדח ובסכין. בשעות הלילה, רכש בהאא אקדח באבו-דיס תמורת 20,000 ש"ח. למחרת, ביום 13.10.15 בסמוך לשעה 10:30, הגיע בהאא לחנות, ומשהבחין בסכין בעלת להב ארוך ומחודד, אמר לנאשם כי הסכין מתאימה לביצוע הפיגוע המתוכנן ונטל אותה עמו. בהמשך, נפרדו השניים ונפגשו בחנות המשמשת כבית-דפוס, שם הציג בהאא לנאשם את האקדח והדריכו כיצד להשתמש בו בעת הפיגוע. השניים יצאו מבית הדפוס, בדרכם לבצע את הפיגוע, כאשר הנאשם מחזיק באקדח, ובהאא - בסכין. הם רכבו על קטנוע שהיה ברשותו של הנאשם ונסעו לשכונת תלפיות מזרח בירושלים. בהגיעם לשכונה, צעדו רגלית לאזור ארמון הנציב וסיכמו ביניהם לרצוח נוסעים יהודים באוטובוס. הם המתינו בתחנת אוטובוס, כדי לעלות לאוטובוס ולבצע בו הרג המוני.

מכאן עברו הנאשם ובהאא להוצאה לפועל של הפיגוע הרצחני. כאשר עבר במקום אוטובוס בקו 78, עלו השניים לאוטובוס שהיה ריק מנוסעים מלבד הנהג. הם התיישבו במרכז האוטובוס מבלי לשלם עבור הנסיעה, תוך שהבטיחו לנהג כי ישלמו לו בהמשך; והמתינו להצטרפותם של נוסעים נוספים, במטרה לרצחם. במהלך הנסיעה עלו לאוטובוס, במספר תחנות, שלושת המנוחים, ש' רעייתו של המנוח חביב חיים ז"ל, מ' ו', מ' ר', ר' מ', א' מ', ל' א' ונוסעים נוספים (להלן כולם - הנוסעים). משהגיע האוטובוס לצומת הרחובות עולי הגרדום וברזני, סימנו הנאשם ובהאא זה לזה, במבטים, כי זו העת להוצאת תכניתם אל הפועל. בשלב זה שלף הנאשם אקדח ופנה לחלקו האחורי של האוטובוס. הוא ירה לעבר הנוסעים מטווח קצר, לכיוון ראשיהם ופלג גופם העליון, בכוונה לגרום למותם. במקביל, שלף בהאא את הסכין, ניגש לנוסעים שישבו בקדמת האוטובוס והחל לדקור אותם, פעמים רבות, בכל חלקי גופם, ובעיקר בפלג גופם העליון כדי לגרום למותם. הנהג עצר את האוטובוס כדי לאפשר לנוסעים להימלט, אך הנאשם ובהאא סגרו את הדלתות במטרה לגרום למותם של נוסעים רבים, ככל הניתן. הנאשם ירה את כל התחמושת שהייתה ברשותו (14 כדורים) לעבר נוסעים באוטובוס, ובהאא דקר נוסעים רבים ככל שהספיק. במהלך האירוע, ירה הנאשם, בין-השאר, כדור בראשו של חביב חיים ז"ל, ששה כדורים בפלג גופו העליון של אלון גובברג ז"ל, כדור אחד בראשו של ריצ'רד לייקין ז"ל ושני כדורים בבטנה ובידה של ש', רעייתו של חביב חיים ז"ל. בהאא דקר במהלך האירוע, בין-היתר, את אלון גובברג ז"ל בבטנו ארבע פעמים, את ריצ'רד לייקין בבטנו, את מ' ר' בגבה ואת מ' ו' מספר דקירות בכתף ובחזה. במהלך דקירתו של ריצ'רד לייקין ז"ל על-ידי בהאא - לאחר שהנאשם סיים לירות את כל הכדורים שהיו ברשותו - נשבר להב הסכין ונותר נעוץ בגופו של המנוח. בתכוף לכך, נטל בהאא את האקדח מידיו של הנאשם ואחד מהשניים החל לחנוק את ר' מ', קטין כבן 17, במטרה לרצחו. בשלב זה הגיעו לזירה שוטרי סיור ושוטרי מג"ב, אשר הביאו להפסקת מסע הקטל האכזרי. בהאא כיוון את האקדח לעבר השוטרים, ואלו הגיבו בירי שגרם למותו של בהאא ולפציעתו של הנאשם

בחזרו.

כתוצאה מהירי והדקירות, נגרמו לשלושת המנוחים פצעי ירי ופצעי דקירות רבים בראשיהם, בפלג גופם העליון ובאיברים פנימיים. לאלון גוברג ז"ל נגרמו פצעי ירי ודקירה רבים בפלג גופו העליון, והוא נהרג במקום. לחביב חיים ז"ל נגרמו פציעות ראש ופצעי דקירה רבים בפלג גופו העליון והוא נפטר למחרת בבית-החולים. לריצ'רד לייקין הוסבו פציעות רבות בראש ובאיברים פנימיים, והוא נפטר מפצעיו לאחר כשבועיים, ביום 27.10.15. באשר לפצועים: לש', רעייתו של המנוח חביב חיים ז"ל, נגרמו פצעי ירי בבטן ובזרוע, והיא נזקקה לניתוח חירום. למ' ו' נגרמו פצעי דקירה רבים בפלג גופה העליון, ובכללם - קרע בריאה הימנית, ואף היא נזקקה לטיפול מציל חיים אגב ניתוח חירום. למ' ר' נגרמו פציעה בגב וקרע בריאה הימנית, והיא נזקקה לטיפול הכולל, בין-השאר, החדרת נקז לריאה ותפירת הפצעים. ליתר נוסעי האוטובוס הוסבו פגיעות חרדה.

פרשת גזר-הדין וטיעוני הצדדים

3. בפרשת גזר-הדין העידו שניים מנפגעי העבירה. נפגעת העבירה מ' ר', שנפצעה באירוע כמתואר לעיל, תיארה את חוויותיה הקשות באירוע, את פציעתה הקשה כתוצאה מהדקירה, את המגבלות הפיזיות שנותרו לה ואת הטראומה הנפשית המלווה אותה עד היום. נהג האוטובוס, י' ז', שיחזר בעדותו את השתלשלות האירועים, את ניסיונותיהם של הנאשם וחברו לרצוח אף אותו, ואת הנחישות והאכזריות שבה ביצעו השניים את מסע הרצח והדמים כלפי נוסעי האוטובוס. כן תיאר הנהג את הפגיעה הנפשית שנגרמה לו כתוצאה מהאירוע, המלווה אותו עד היום.

ב"כ המאשימה ציין, כי הסתפק בהשמעת עדויותיהם של השניים, שהתייצבו למתן עדות; והסביר כי נמנע מלבקש להזמין תסקירים אודות נפגעי העבירות הואיל ודבר הפגיעה בהם מדבר בעד עצמו מעובדות כתב-האישום והכרעת-הדין.

4. הנאשם הנו יליד 8.1.94, תושב ג'בל מוכבר. לחובתו הרשעה קודמת בעבירה של השתייכות לארגון טרוריסטי, אשר בוצעה בשנת 2013, ושבגינה נידון ביום 7.11.13 בבית-משפט השלום בירושלים ל-14 חודשי מאסר בפועל ולמאסר על-תנאי. לדברי הסניגור, בשנים האחרונות למד הנאשם לימודי דת, באבו דיס.

יצוין, כי בישיבה שבה ניתן גזר-הדין, כמו-גם בישיבת הטיעונים לעונש, המשיך הנאשם בהתנהגותו המתריסה,

שתוארה בהכרעת-הדין. הוא התנה את מסירת דבריו האחרונים לעניין העונש, בכך שיוכל להשמיעם בישיבה, ולא בעמידה; ומשלא נעתרנו ל"דרישתו" זו, הגיב: "אני לא רוצה להגיד כלום".

5. ב"כ המאשימה הדגיש בטיעונו לעונש את חומרת העבירות, נסיבות ביצוען ותוצאותיהן, עת יצא הנאשם למסע של רצח המוני, שכל מטרתו לזרוע פחד וטרור בלב האוכלוסייה. הוא תיאר בהרחבה את הנסיבות הקשות והאכזריות של מסע הקטל; ועתר להטלת שלושה מאסרי עולם, בגין עבירות הרצח, במצטבר זה לזה, וכן ל-70 שנות מאסר במצטבר, בגין שבע עבירות של ניסיון לרצח והעבירות הנוספות. לדבריו, בגין מעשיו הטרוריסטיים, השפלים והברברים, אין הנאשם ראוי לראות אור יום בעתיד, כאדם חופשי. בנוסף ביקש ב"כ המאשימה לחייב את הנאשם בפיצוי בני משפחותיהם של המנוחים, וכן לפצות את ארבעת הפצועים ואת נהג האוטובוס.

6. ב"כ הנאשם ציין בפתח טיעונו לעונש, כי הנאשם הורה לו שלא להשמיע טיעונים לעניין גזר-הדין; וכדבריו: "הוא אמר לנו: 'אל תטענו כלום'. לכן אין לנו מה לטעון". בעקבות בקשת בית-המשפט, השמיע הסנגור טיעונים לעניין העונש. הוא טען, כי לצורך קביעת גזר-הדין, יש להתייחס לעבירות ככאלו שבוצעו באירוע אחד; ועל-כן יש לקבוע מתחם אחד לשלוש עבירות הרצח, שהוא עונש מאסר עולם חובה, בצד מתחם אחד לכל יתר העבירות. הוא עתר להטלת עונשי המאסר בחופף זה לזה; ובאשר לפיצוי נפגעי העבירה, ציין כי לא הוצגו מסמכים אודות נזקים קונקרטיים, מה-גם שפתוחה הדרך בפני הנפגעים להגיש נגד הנאשם תביעה אזרחית. מעבר לכך ביקש הסנגור, בשם הנאשם, שלא להשמיע דברים נוספים לעניין העונש. כאשר הודע לנאשם על זכותו לומר את דבריו, במסגרת זכות המילה האחרונה, התנה את השמעת הדברים בישיבה, והוסיף כי אינו מעוניין לומר דבר.

סוגיית הצטברות העונשים

7. שאלת הצטברות עונשים בגין עבירות של המתה - בין אם עסקין בעבירות רצח ובין אם מדובר בעבירות המתה אחרות, ובכללן גרימת מוות ברשלנות - זכתה להתייחסות נרחבת בפסיקה, עוד בטרם תיקון 113 לחוק העונשין שהסדיר את עקרונות הבניית הענישה, ובין השאר עמדתי בשעתו על הדברים בפ"ח (י-ם) 776/04 מדינת ישראל נ' אחמד עביד (17.3.05), ובע"פ (י-ם) 9799/05 בשאר עבאסי נ' מדינת ישראל (25.4.06)). עיקר ההתייחסות לשאלת הצטברות העונשים, התמקדה בסוגיית הצטברות עונשי מאסר עולם זה לזה; ובשאלת הצטברות יתר העונשים, בגין העבירות הנוספות האחרות, לעונשי מאסר העולם.

סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי מורה, כי "בית משפט רשאי להרשיע נאשם בשל כל אחת מן העבירות

שאשמתו בהן נתגלתה מן העובדות שהובאו לפניו, אך לא יענישנו יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה".

ההלכה פסוקה היא, כי את המונח "אותו מעשה", כמשמעו בסעיף 186 לחוק הנ"ל, אין לפרש אך כמעשה הפיזי של ביצוע העבירה, אלא כ"מושג נורמטיבי" שייבחן "על-פי מכלול שיקולים ונסיבות הסובבים את האירוע" (ע"פ 9804/02 שר נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 461, בעמ' 467-469 (2004)). השיקולים בניתוחו של כל אירוע ואירוע נבחנים בשלושה מבחיני-עזר: הראשון - הצורני-העובדתי, הבוחן האם מדובר בפעולות נפרדות העוקבות זו-את-זו למרות ביצוען ברצף; השני - המהותי-המוסרי, הבוחן את האינטרס של קרבן העבירה, את חשיבות הערך החברתי הנפגע, את ריבוי הנפגעים ושיקולים מוסריים וערכיים; והשלישי - ההרתעתי, הנגזר מהמבחן השני, הבוחן את מידת הפגיעה בהרתעת הכלל, אם בגין ריבוי העבירות יושת עונש זהה לזה המוטל בעטייה של עבירה אחת (ראו: ע"פ 9804/02 בעניין שר, לעיל; ע"פ 6841/01 ביטון נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(6) 794, 799 (2002); ע"פ 1742/91 פופר נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(5) 289, 302 (1997); וע"פ 6141/01 ג'אברין נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(1) 653 (2004)).

8. בשורה של פסקי-דין נקבע, כי כאשר מדובר בעבירות שהסבו קורבנות רבים בנפש, יכריע המבחן המוסרי-מהותי. מבחן זה מצדיק, ככלל, הטלת עונשים מצטברים, זאת על-מנת ליתן ביטוי הולם לערך היסוד של קדושת-החיים, להוקיע את עומק הזוועה שבקטילת חייהם של רבים ולבטא מדיניות הרתעה ראויה.

ביישמו את המבחן המוסרי-מהותי, פסק בית-המשפט העליון כי בעבירות המכוונות לפגוע בחיי רבים, בין אם ריבוי הקרבנות נבע מרצף של מעשי פגיעה נפרדים ורצופים, ובין אם קטל הרבים נגרם ממעשה פיזי אחד, "פירוש המושג 'אותו מעשה' ייסוב לא אך את העושה אלא - ואולי אף בראש ובראשונה את הנפגע" (ע"פ 9804/02 בעניין שר, לעיל, בפסקה 23 לפסק-הדין).

9. על יישומו של המבחן המוסרי-מהותי עמד כב' הנשיא שמגר עוד בפסק-הדין בע"פ 399/89 מדינת ישראל נ' זלום, פ"ד מו(2) 187 (1992), בהצדיקו הטלת מאסר מצטבר על מפגע שקטל חייהם של שני קרבנות: "גזירת עונשי מאסר חופפים על מספר מעשי רצח - אף אם מדובר בכאלה שבוצעו ברצף אחד - יש בה מכללא משום מזעור של הזוועה שבגרם המוות הזדוני והמכוון של שורה של אנשים... האמונה שלנו בקדושת חיי אדם חייבת למצוא ביטוי גם בענישה של עברייני ובהדגשת משמעותו של כל קיפוח של חיי אדם בעניינו. מקובלת עלי, על כן, ההשקפה כי לא רק שיש לגזור עונש נפרד על כל עבירה, אלא כי מעשי פגיעה נפרדים בחיי אדם צריכים גם למצוא ביטויים בעונשים המצטברים זה לזה" (בעמ' 192, ההדגשות במקור). יוער, כי את הרציונל האמור, של המבחן המוסרי-מהותי, לא הגביל

כב' הנשיא שמגר אך לעבירות רצח או המתה זדונית, ולדידו אפשרית הצטברות ענישה, בנסיבות מיוחדות שיצדיקו זאת, אף אם מדובר בריבוי מקרי מוות כתוצאה מרשלנות (לעיל, עמ' 191).

10. על החלת המבחן המוסרי-מהותי, בשילוב עם המבחן ההרתעתי, עמדה כב' השופטת דורנר בע"פ 1742/91 בפרשת פופר (לעיל) בהתייחסה לריבוי עבירות רצח: " ... כאשר מדובר במעשי אלימות, קיים לכל אחד מן הנפגעים אינטרס עצמאי לשלמות גופו. הפגיעה בשלמות גופו של אחד אינה מהווה פגיעה בשלמות גופו של אחר. גם אם מבחינה "טכנית" מדובר ברצף אחד של מעשים שגרם לקורבנות מספר, יש להתייחס לכך כאל מעשי פגיעה נפרדים. מסקנה זאת היא הכרחית גם מנקודת מבט מוסרית, המכירה בקדושת חייו של אדם כערך-יסוד. ערך חיי האדם וסלידתנו העמוקה ממעשים הפוגעים בו חייבים למצוא ביטוי מפורש ונפרד גם במסגרת גזירת העונש, הן לעניין מספר העונשים שיש לגזור על הנאשם והן לעניין הצטברותם. אף כי מעשה רצח של אדם בודד הוא כשלעצמו מעשה נפשע וחמור מאין כמותו, גזירה של אותו עונש על מי שרצח אדם אחד ועל מי שרצח רבים עלולה להתפרש כהחלשה של משמעות ערך חיי האדם, ואף עלולה לפגוע במידת ההרתעה. שכן, מה יעצור רוצח מלהרבות את קורבנותיו אם בגין הקורבנות הנוספים הוא לא יהיה צפוי לכל תוספת עונש?" (בעמ' 303).

11. הלכה זו אף נשנתה על-ידי כב' השופט חשין בפסק-הדין בע"פ 9804/02 בעניין שר (לעיל), שבו הוטלו שלושה מאסרי עולם במצטבר, על מי שהורשע ברצח של שלושה אנשים במעשה אחד של הצתה: "לכל אדם ואדם זכות משלו לחיים ולשלמות הגוף, והמקפח חיים או הפוגע בגופו של אדם בניגוד לדין מתחייב במעשיו וצפוי לעונש. כך הוא בפגיעה באדם אחד. ואילו במקום בו פוגע פלוני בניגוד לדין באנשים אחדים ... חייב הוא פלוני בפלילים וצפוי הוא לעונש בגין כל אחת ואחת מן הפגיעות. באירוע מעין-זה עומדת לו לביהמ"ש סמכותו לצבור עונשים זה-אל-זה ..." (עמ' 476). בהקשר זה הוסיף בית-המשפט: "אדם שהשליך רימון רסס אל בין קבוצת אנשים במטרה לרצוח את הרבים ועלה בידו כך לקפח חיים של אנשים עוד ועוד, הנאמר עליו כי ב"אותו מעשה" רצח את הקורבנות, וכנדרש מכך ייגזר עליו עונש כמו קיפח חייו של אדם אחד? אם זה לכאורה פירוש החוק ראוי לנו שנתחיל לחשוב מבראשית על מוסר ועל צדק, על יחיד ועל חברה, על חוק ועל סדר, על פירוש חוק ועל הבנת החיים" (עמ' 478).

12. הלכה זו נטועה ומושרשת היטב בפסיקת בתי-המשפט, מאז פסק-הדין בע"פ 399/89 בעניין זלום (לעיל) ועד היום (ראו למשל: ע"פ 2544/12 איאד פטאפאה נ' מדינת ישראל(4.8.14) בפסקה 19; וע"פ 1119/11 נאיף אבו סרחאן נ' מדינת ישראל (5.5.15) בפסקה 76).

13. עקרונות הענישה האמורים, בדבר הצטברות עונשים גם אם מדובר בעונשי מאסר עולם, תקפים גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, אשר התווה את שיקולי הבניית הענישה בפלילים. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, על בית-המשפט לקבוע בגזר-הדין את מתחם העונש ההולם, זאת לאור העיקרון המנחה, הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנוהגת; ובהמשך - לגזור את העונש המתאים לנאשם במסגרת מתחם הענישה ההולם, תוך התייחסות לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, זאת אגב אפשרות לסטות מהמתחם בנסיבות חריגות שצוינו בחוק. על-פי התיקון האמור לחוק, במקרה שבו הורשע נאשם בכמה עבירות, על בית-המשפט לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים. אם מדובר באירוע אחד, על בית-המשפט לקבוע מתחם ענישה לאירוע כולו, ולגזור עונש כולל לכל העבירות הקשורות לאותו אירוע. ואולם, ככל שבית-המשפט מוצא, כי בעבירות שבהן הורשע הנאשם מדובר בכמה אירועים, יש לקבוע מתחם ענישה הולם לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן לגזור עונש נפרד לכל אירוע, אגב התייחסות לשאלה האם העונשים ירצו בחופף או במצטבר, או שמא להשית עונש כולל לאירועים כולם (ע"פ 8641/12 מוחמד סעד נ' מדינת ישראל (5.8.13)).

14. מן הכלל אל הפרט. לעבירות שביצע הנאשם, חומרה מופלגת; זאת לנוכח מהותן, נסיבות ביצוען ותוצאותיהן הטראגיות הקשות. פיגוע הטרור הרצחני שביצע הנאשם יחד עם בהאא, אשר נועד לזרוע מוות בבני אדם חפים מפשע, רבים ככל הניתן, רק בשל היותם יהודים, הנו מעשה שטני, המוציא את מבצעיו מגדר בני אנוש. לדאבון הלב, גבה הפיגוע הנפשע קרבנות רבים - שלושה הרוגים, ארבעה פצועים ושלושה נפגעים נוספים. שניים מהנרצחים היו מבוגרים: ריצ'רד לייקין ז"ל וחביב חיים ז"ל; והשלישי - אלון אנדר"י גובברג ז"ל יליד 1964. כל אחד מהם - עולם ומלואו; וקטילת חייו בפיגוע הטרור הותירה שכול כבד וחלל עמוק במשפחתו. יתר הנפגעים היו קשישים, נשים, וכן קטין שאותו ניסו הנאשם ובהאא לחנוק בידיהם לאחר שאזלה התחמושת והסכין נותרה נעוצה בגופו של אחד הנרצחים. המעשה הרצחני - האכזרי והנתעב - שביצע הנאשם, מחייב, בנסיבות העניין ונוכח היקף התוצאות הטראגיות הקשות, הטלת מאסרים מצטברים - הן שלושת מאסרי העולם בגין מעשי הרצח; הן המאסרים בגין שבע עבירות ניסיון הרצח כלפי שבעה אנשים, כאשר מתוכם נפצעו פיזית, ארבעה; והן המאסר בגין העבירות של סיוע לאויב במלחמה וקשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה. המאסרים המצטברים מתחייבים במקרה הנדון, בראש ובראשונה, כדי ליתן ביטוי ראוי לערך של חיי אדם - בכלל, ובזיקה לכל אחד ואחד משלושת קורבנות הפיגוע הרצחני שפתיל חייו נגדע, וכן לכל מי שהנאשם ביקש לקטול את חייו. הענישה המצטברת מתחייבת שבעתיים כאשר מדובר במעשה טרור נפשע, שכל מטרתו הזדונית הייתה להסב קטל המוני רב-נפגעים, של אזרחים תמימים שנסעו באוטובוס. מסע הקטל בוצע באכזריות ובנחישות מעוררות חלחלה, עת המתינו תחילה הנאשם ובהאא עד שהאוטובוס יתמלא בנוסעים לצורך ריבוי הקורבנות; ובהמשך - החלו השניים לממש את תכניתם להוציא להורג את קורבנותיהם חסרי האונים, אחד אחר השני, בריות מטווח אפסי, בדקירות סכין ואף בחניקה בידיים. דווקא בפיגועי טרור, המכים ללא רחם וללא אבחנה בחפים מפשע, והמכוונים להשיג מסה גדולה

ככל הניתן של קרבנות, שומה על בית-המשפט לגמול למרצחים, כמו לנאשם בעניינו, במאסרים מצטברים על כל נפש שנקטפה, ועל כל ניסיון לקטול חיים שהסב פגיעות גופניות או פגיעות נפשיות. גישה זו מתחייבת לשם מתן ביטוי ראוי לערך קדושת החיים, והיא הולמת אף את שיקולי הגמול, ההגנה על ביטחון הציבור וההרתעה שבענישה. הגישה אף מתיישבת עם מלחמת החורמה המתחייבת, חסרת הפשרות, בטרור המקומי, כמו-גם בטרור העולמי.

העונש בגין כל אחת מעבירות הרצח, הנו עונש מנדטורי של מאסר עולם. בכל הנוגע למתחם הענישה ההולם בגין שבע העבירות של ניסיון רצח, הרי שאלמלא עסקינן באירוע אחד, היה נע המתחם בגין כל עבירה בודדת, בין מאסר ממושך הקרוב לעונש המרבי של עשרים שנה שנקבע לכל עבירה, לבין הרף המקסימאלי עצמו; זאת בהתחשב - בערכים החברתיים המוגנים שצוינו לעיל; בעקרון ההלימה שבענישה; בנסיבות ביצוע העבירות שתוארו לעיל; ובמדיניות הענישה הנוהגת בעבירות אלו. זהו אף המתחם ההולם לגבי העבירה של סיוע לאויב במלחמה, בנסיבות ביצועה בתיק זה, אם הייתה מבוצעת עבירה זו שלא באירוע אחד. עם זאת, בהתחשב בכך שמדובר בעבירות שבוצעו באירוע אחד, יש לקבוע מתחם ענישה הולם אחד בגין שבע העבירות של ניסיון רצח, עבירת הסיוע לאויב במלחמה ועבירת קשירת הקשר לסיוע לאויב במלחמה; ומתחם זה נע בטווחים של עשרות רבות של שנות מאסר, זאת ממכלול הטעמים שצוינו לעיל.

מן הטעמים שצוינו לעיל, מוצדק ואף מתחייב להורות על הצטברות זה לזה, של שלושת עונשי מאסר העולם בגין רצח שלושת המנוחים; וכן על הצטברות נוספת של המאסר בגין שבע העבירות של ניסיון לרצח והעבירות הנוספות, שיש להעמיד את תקופתו הכוללת על 60 שנים, תוך ראיית העבירות ככאלו שבוצעו באירוע אחד. ההוראה על הצטברות עונשי המאסר האמורים נועדה, כאמור, בעיקרה לתכלית ערכית-מוסרית, ובמקרה שלפנינו היא תביא לכליאתו של הנאשם בגין מרחץ הדמים שבפיגוע הטרור הקטלני הנדון עד אחרית ימיו. בנוסף יחויב הנאשם בתשלום פיצויים לבני משפחות המנוחים, וכן לנוסעים שנפצעו ונפגעו נפשית; כאשר סכומי הפיצוי ייקבעו בהתאם למהות הפגיעות ובהתחשב בסכום המרבי שניתן לחייב נאשם בפיצוי בהליך פלילי - לפי סעיף 77 לחוק העונשין, העומד כיום על 258,000 ₪.

התוצאה

15. על-יסוד האמור לעיל, יש לגזור את דינו של הנאשם כדלהלן:

א. לשלושה מאסרי עולם בגין שלוש עבירות הרצח; וכן שישים (60) שנות מאסר בפועל בעטיין של שבע העבירות של ניסיון לרצח והעבירות הנוספות של סיוע לאויב במלחמה וקשירת קשר לסיוע לאויב

במלחמה.

שלושת מאסרי העולם יצטברו זה לזה, והעונש הנוסף של 60 שנות מאסר - יצטבר במלואו למאסרי העולם המצטברים.

ב. לפיצוי בני משפחת המנוחים, בסכומים הבאים:

לאָמו של המנוח אלון אנדריי גובברג ז"ל - 250,000 ₪.

לבנו, בתוואחיו של המנוח ריצ'רד לייקין ז"ל - 250,000 ₪ (סכום שיחולק בין השלושה).

לרעייתו של המנוח חביב חיים ז"ל - 250,000 ₪.

ג. לפיצוי הנפגעים הבאים, בגין פציעתם הפיזית ופגיעתם הנפשית, בסכום של 150,000 ₪ לכל אחד - מ' ר', מ' ו', ש' ח' ו-ר' מ'; וכן לפיצוי נהג האוטובוס י' ז', בסכום של 100,000 ₪, בשל הפגיעה הנפשית שהוסבה לו.

יורם נועם, סגן נשיא

השופטת ר' פרידמן-פלדמן:

אני מסכימה.

**רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת**

השופט מ' בר-עם:

אני מסכים.

משה בר-עם, שופט

הוחלט, אפוא, לגזור את דינו של הנאשם, כאמור בפסקה 15 לעיל.

על הפרקליטות להודיע לבני משפחת המנוחים ולכל יתר הנפגעים על פסיקת הפיצויים, ולמסור למזכירות בית- המשפט את פרטיהם.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתנה היום, ה' תמוז תשע"ו, 11.7.16, בנוכחות ב"כ הצדדים, הנאשם ומתורגמן.

משה בר-עם, שופט

**רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת**

יורם נועם, סגן נשיא